

**Андрющенко Тетяна**

*доктор педагогічних наук, професор*

*Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»*

## **ВЕКТОРИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Глобальні зміни, які відбуваються на сучасному історичному етапі у світовій економіці, науці, техніці, ставлять перед системою післядипломної освіти важливі завдання: вчити педагогів жити та ефективно діяти в умовах змінних координат, спрямовувати свої зусилля на постійне самовдосконалення, вибудовувати оптимальну траєкторію власного розвитку та професійного вдосконалення, здійснювати інноваційну діяльність в умовах динамічного розвитку суспільства. Вихователі закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) мають вдосконалювати навички впровадження в практику інноваційних освітніх технологій, завдяки яким у дітей будуть сформовані уміння знаходити і оцінювати необхідну інформацію, продукувати нові знання та використовувати їх адекватно до життєвих ситуацій. Зазначене зумовлює проблему підготовки у системі післядипломної освіти сучасних вихователів до інноваційної діяльності у закладах дошкільної освіти. У дослідженні ставимо за мету обґрунтувати педагогічні умови реалізації окресленої проблеми.

Інноваційна педагогічна діяльність має багатопланове значення. Вона актуалізує взаємодію суб'єктів освітнього процесу, спрямовану на створення і впровадження нововведень, які мобілізуючи внутрішні ресурси педагогічної системи, приводять до підвищення результатів через продукування нових знань, організацію оновленої педагогічної практики.

На нашу думку, для ефективної підготовки вихователів до інноваційної діяльності у закладах дошкільної освіти необхідні наступні педагогічні умови: *розвиток у вихователів креативного мислення; насичення контенту освітнього процесу інформацією про педагогічні інновації; створення тренінгових центрів*

для формування навичок інноваційної діяльності. Охарактеризуємо визначені педагогічні умови.

**1. Розвиток у вихователів креативного мислення.** З розвитком суспільства, науки, техніки і технологій змінюються погляди на інноваційну діяльність. Сучасний вихователі має вміти адекватно реагувати на зміни парадигми освіти, співвідносити нове і традиційне у професійній діяльності, оцінювати значення і якість інновацій, піднімати власний рівень інноваційних домагань, докладати зусилля для досягнення високих результатів сучасного педагогічного процесу. Для забезпечення зазначеного актуалізується проблема формування у педагогічних працівників дошкільної освіти креативного мислення.

Креативне мислення визначаємо як здатність особистості знаходити у звичайних явищах нові зв'язки і співвідношення, продукувати ідеї щодо нестандартного вирішення ситуацій, усвідомлювати новизну і трансформувати досвід в інноваційну субстанцію.

Дослідники Т. Лубарт, Р. Стернберг окреслили загальні вимоги до процесу креативного мислення: зміна структури зовнішньої інформації та внутрішніх уявлень за допомогою формування аналогій...; постійне переформулювання проблеми; застосування наявних знань і образів для створення нового та використання старих знань і навичок в новому ключі, невербальної моделі мислення [3, с. 4].

Креативне мислення – мислення, спрямоване на подолання стереотипів, тому освітній процес має бути організований таким чином, щоб постійно відбувалося стимулювання вихователів до прояву ініціативи, прагнення винаходити нове. Розвитку креативного мислення педагогів сприятиме проведення квест-проектів, веб-квестів, тренінгів, занять з використанням методів ТРВЗ тощо. На заняттях з педагогами доцільно використовувати завдання, що передбачають створення оригінального творчого продукту. Моделюючи для розгляду слухачів курсів підвищення кваліфікації певні педагогічні ситуації, необхідно пропонувати знайти якомога більше різних рішень, акцентуючи на

альтернативних варіантах. Так вироблятиметься звичка приймати не найбільш ймовірний варіант, а шукати інші можливості вирішення проблеми.

**2. Насичення контенту освітнього процесу інформацією про педагогічні інновації.** Результатом підвищення ролі інновацій в усіх сферах життя є стрімке оновлення і розповсюдження інформації щодо технологічних і суспільних змін. У зв'язку з цим зростає значимість системних, міждисциплінарних знань, необхідних для орієнтації в нескінченних потоках модернізованих даних, а також для вирішення нестандартних проблем і самостійного продукування інновацій.

Освітній процес є інтеграцією репродуктивної і перетворювальної діяльності. Тобто сучасний педагог має навчитися творчо засвоювати інформацію: розуміти, уявляти, комбінувати, змінювати. Для забезпечення зазначеного, під час підвищення кваліфікації в закладах післядипломної освіти вихователі мають бути занурені в інформаційно осучаснене середовище, яке забезпечить їм можливість ознайомитися з інноваційними технологічними та виховними системами, передовим педагогічним досвідом практиків України та зарубіжжя. У процесі навчання має переважати дослідницько-пошукова діяльність слухачів курсів, завдяки якій вони накопичуватимуть базу даних про інноваційні технології, форми, методи, прийоми, засоби роботи з дошкільниками. Досліджуючи інноваційний методичний інструментарій, закладений в технологіях: розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку (А. Богуш), «Казкові лабіринти гри» (В. Воскобович), ейдетика в розвитку мовлення дошкільнят, технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» (Н. Гавриш), «Чудеса на піску» (Т. Грабенко, Т. Зінкевич-Євстигнєєва), здоров'язбережувальні технології в дошкільній освіті України та методиках: навчання дітей розповіданню за схемами (О. Білан, К. Крутій), палички Кюїзенера, теорія розвитку винахідницьких завдань (за Г. Альтшуллером), блоки Дьенеша тощо, педагоги зможуть обирати той, що найбільше відповідає їхнім індивідуальним можливостям, забезпечує реалізацію особистісно орієнтованого

підходу до дітей на засадах педагогіки партнерства, сприяє вибору власного підходу до вирішення професійних завдань.

Така організація освітнього процесу в закладах післядипломної освіти, де вихователі є рівноправними, творчими учасниками, уможливить формування у педагогів навичок інноваційної діяльності на основі професійних знань і досвіду.

**3. Створення тренінгових центрів для формування навичок інноваційної діяльності.** Для розвитку навичок інноваційної діяльності у фахівців дошкільної освіти вважаємо за доцільне створити відповідні тренінгові центри, де б слухачі курсів мали можливість самостійно виконувати завдання, що передбачають створення оригінального продукту, здійснювати пошук розв'язання проблемних ситуацій в роботі з дошкільниками, проектувати й конструювати заняття з дітьми дошкільного віку, моделювати фрагменти виховних проєктів, перетворювати, комбінувати, синтезувати традиційні та інноваційні форми і методи роботи, створюючи на основі відомих власні способи навчання дошкільників. Таким чином, готовність вихователів до інноваційної діяльності в ЗДО з досвідом трансформується в інноваційну компетентність. Зазначений феномен науковці (К. Балаєва, Н. Косило, О. Нич) розглядають як «інтегроване поняття, що включає: світоглядні позиції особистості та професійну спрямованість, високий рівень знань і практичних умінь в обраній галузі діяльності, розвинені професійно-значущі якості» [2, с. 88].

Вважаємо за необхідне пропонувати педагогам у процесі створення нових форм методичної роботи користуватися сучасними технологіями. Обґрунтуємо доцільність використання деяких із них.

**Майндменпінг** – ефективна техніка візуалізації мислення. Створюючи інтелектуальні карти, вихователі закладів дошкільної освіти навчатимуться виділяти головну думку, пов'язувати окремі елементи, поняття, частини, складові проблеми через асоціативні, смислові та причинно-наслідкові зв'язки, усвідомлювати сутність інновації і прогнозувати наслідки інноваційної діяльності.

**Відеоблогінг.** Використовуючи відеоблогінг, слухачі курсів зможуть візуалізовувати інноваційні методи, розкрити їх ефективність. Наприклад,

створення блогу «Інновації в дошкіллі», вимагатиме від педагога вміння користуватися програмами для обробки відео- та аудіо матеріалів, а також уміння аналізувати інновацію виділяти її суть під час презентації в блогах.

**Скетчинг** – інноваційна діяльність передбачає генерацію ідей. Скетчинг, як техніка швидкого малювання, дозволить на основі системи базових начерків зафіксувати ідею, передавши суть, щоб потім деталізувати та описати її.

Вважаємо, що групові, індивідуальні та диференційовані заняття в тренінговому центрі зможуть заохотити вихователів до самовираження, самовдосконалення, відмови від стереотипів.

**Smart-технології.** Активне впровадження Smart-технологій у розвивальний процес закладу дошкільної освіти дозволяє створювати презентації фактів, явищ; проектувати розвивальні ігри та вправи; демонструвати тематичні відео (ранкова гімнастика, фізкультхвилинки, відео до занять, мультфільми тощо); віртуальні екскурсії, Web-квести, публікувати власні педагогічні досягнення в Google ресурсах [1, с. 526]

**Висновки.** Інноваційна діяльність – базова складова професійної діяльності вихователя сучасного закладу дошкільної освіти. Підготовка педагогів до її здійснення має проводитись також і в закладах післядипломної освіти. Вважаємо, що забезпечення умов для формування у вихователів ЗДО креативного мислення, насичення контенту освітнього процесу інформацією про педагогічні інновації, створення тренінгових центрів для формування навичок інноваційної діяльності, стимулюватимуть педагогів до впровадження інновацій в освітній процес закладів дошкільної освіти.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванюк Г. І., Матюшинець Я. В. Підготовка майбутніх вихователів до проектування розвивального середовища засобами SMART-технологій. *Молодий вчений*. № 4 (31). квітень, 2016 р., С. 524–529.
2. Косило Н. О., Нич О. Б., Балаєва К. С. Готовність вихователів до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності. *Science and Education*, 2017, Issue 6, С. 88, DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-6-14>, С. 86–94
3. Пономарьова-Семенова Р. О. Психологічні аспекти розвитку креативності обдарованої особистості. *Обдарована дитина*. 2007. №7. С. 4–8.